

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
Egy hóra. I kor. Egy hóra. . . I kor. 50 HIL.
Negyedévre . . . 3 . . . Negyedévre 4 . . 50 .

Felolvas szerkesztő:
MEGEDŰS LORÁNT.
Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Piac-utca 47. és 48. szám.

Népharag.

Debreczen, július 28

Ritka dolog ez nagyon, a népharag. Sokszor beszélünk ugyan róla, a nemzetek fölháborodásáról és a nemzetek örömről, de szemtől-szembe ritkán kerülünk velük.

Minek örülnek a népek? A jó termésnek, a gazdag aratásnak, a szerencsés esztendőnek. Ez az öröm azonban nem kívánkozik ki belőlük. Es kire haragszik a nép? Arra, aki bántja. Pedig sokan bántják. Haragszik arra, akik elszedik a pénzt adóba, akik elveszik a fiát katonának. Ez a harag sokszor, j, j, nagyon sokszor megnyilatkozik, keserűen és durván, de mindig az Uristennek van adressálva. Azt lehet káromolni, mert igen messze van és senkit se von felelősségre felség-értésért. Az ő dinasztija szent ugyan, de nem sérthetetlen s a jó Isten sokkal jobb, semhogy szükségnek tartaná külön intézkedések beiktatását az égi büntető törvénykönyvbe az ilyen népharagok elnyomására.

A népharag azonban nem mindenütt olyan ártatlan, mint nálunk. Most például Európa legcsendesebb sarkában, a forró Spanyolországban vetett a népharag lobbot, még pedig nem az Uristen, hanem ezúttal az ő kegyelméből való uralkodó ellen.

A körülmények hasonlítanak vala-

melyest azokhoz a körülményekhez, amelyek közt a tavaszon a mi balkáni kalandunk megesett. Csakhogy a marokkói kalandban sokkal indokoltabb a háboru, mint a miénk lett volna. Nem a spanyol kormány kezdte, hanem a mörök nem maradhattak. A marokkói puszták fiai meglövdöztek egy-két spanyol gyarmatost s olyan szándékot mutogattak, mintha a marokkói partok minden spanyol gyarmatából haza akarnak kergetni az európaikat.

A spanyol kormány tehát mozgósított, de a spanyol nép nem akart mozogni. Ez a nép, mely valamikor a világ ura volt, uralkodói jóvoltából oda jutott, hogy ma már nálunk is nyomorultabb nemzete Európának, haragra gyuladt. S a spanyol népharag nem érte be azzal, hogy az újságokban tombolja ki magát. Az apák és az anyák átkozódva lepték meg a pályaudvarokat s a vonatok elé vetették magukat, melyek Afrika szomju földjére vitték az ő vérből való vért. A népeknek a háborútól való iszonya vitte őket a sinekre.

Mi közünk nekünk ahhoz a földhöz, amely nem a miénk, amelyet sohasem láttunk, amelynek soha semmi hasznát nem vettük? Nekünk nem kell a háboru, mely akkor is drága, ha győzünk s melyből még soha a nemzetek hasznát nem láttak. Menjen hadakozni, akinek az érdeke kívánja. Öljön és öltesse

le magát a király, menjenek a miniszterek, a politikusok, a szállítók és vállalkozók. Menjen az a pár száz, vagy pár ezer ember, aki százazrek életén akar dicsőséget aratni, hirt szerezni, vagyont összeharácsolni, üzletet csinálni. Mi jusszon? Menjen a király, menjenek az ő emberei s hagyjanak minket itthon élni a mi tisztességes nyomoruságunkban, mert mi a nyomorult életet is többre becsüljük a dicsőséges és ostoba halálnál.

Ezeket mondták a haragos spanyolok, talán kevesebb finomsággal, de bizonyára sokkal őszintébb elkeseredéssel, mint a nemzetközi békeligak bölcsei. Azokról legalább idáig nem hallottuk, hogy a dikciók után a katonai vonatok elé vetették volna magukat.

Azonban nyilván ők az okosabbak. A spanyol szülők a vonatok elé vetették magukat s a vonatok, melyek halálba vitték a fiukat, keresztül gázoltak a szülőkön. S mire a véres kerekék tova robtak, elcsendesedett a spanyol népharag. Vagy legfeljebb az uristenhez adresszáltatott, aki nem tart idelent rendőröket. Ellenben a spanyol király ő felsége tart s akik az istent összetévesztették az ő szent és sérthetetlen személyével, azokat összefogdostatta s megömtö velük a madridi börtönök.

A népek pedig mindaddig megérdemlik a háborut, még nem tudnak úgy haragudni, ahogy kellene.

Az Iza partján.

Rezgő nyárfák ezüstös lombja
Hullámot ver az enyhe szélben;
Egy-egy levél hull kalapomra,
Mint csöndes álom, észrevétlen.
Altató dalt Iza patakja
Dalol hozzá oly édes lágyan,
Hogy lelkem, mint rózsza habokban.
Uszik, elringva, boldogságban.
Fent a kék mennybolt a dicsőség
Határtalan szent pantheonja:
Kupolájáról a napcsillár
Gyémántöznjét ontva ontja.
Dicsőség Istene! Érted esengve
Hajt engem is a vágy e tájakon,
S az Iza partján, gyermekként merengve
Az álmok tündérvárait rakom.

A mármarosai bércék zöld taróját
Galicia fuvalma lengeti;
Édes magyar szóval birokra kelnek
Idegen ajkak zagyva zengzeti.
E végeken, itt dől el a harc.
Melyet fajjal a faj csatáz;
Mi bent egy gyöngye fuvalom csak:
Itt künn rettentő riadás!

Előttem szent a por, mit lábam
Apostolok nyomán tapos;

Szent a fűszál, mely reggelenként
Tán verejtéktől harmatos.
Futó porfelhőkből kibontakozva:
Árnyképed int felém, Arany!
Látlak sápadva, étlen roskadozva.
Előre törni — céltalan.

Engem is tünelő csillámok
Csalogatnak, csábítanak,
Mert rezgő nyár.ákról fejemre
Ezüst levelek hullanak.
Az Iza kedves csacsogásai
Álomba szenderitenek...
Lelkemet, mint egy rózsaszínű labdát
Dobálják játszó istenek.

Oláh Gábor.

A liposeli temetők.

Leipzig, jul. 25.

Gyermekkorom sok emléke húzódik meg a debreceni temetők lombjai alatt. — Körmenetek alkalmával, halottakat kísélni, halottak napján vagy sétálgatni sokat jártam bennök. Most is, hogy itt lesem a német szót Lipcsében, csakhamar eljutottam a halottak országához.

Friedhofnak, a békesség udvarának nevezik a németek a temetőt: ez még csak az udvar, innen lépünk be azon a titokzatos

ajtón a békesség rejtelmes házába, a másvilágba.

Különböen okom is volt reá, hogy tegnap a temetőket jártam. Tegnapelőtt este u. i. figyelmeztetett a szobaasszonyom, hogy holnap János-ünnep lesz. Itt u. i. két temető viseli sz. János evangélista nevét és jun. 24-én itt Lipcsében szépen feldiszipik a temetőket. Más városban nem szokás ez.

Három temetőt néztem meg tegnap. Az öreg Alter-Johannis Friedhof rendezetlen. Vén fák sutognak benne mesét a rég megholtaknak az új lármás világról. Rozsdás kerítések; nagy, gotirás emléktáblák mindenfelé. Nyírtetlen modern dolog a Grassi emlék, a híres Grassi-muzeum alapítójának művészi sírköve.

Az új-János-temetőt először néztem meg; közel van hozzám nagyon. Rengeteg embertömeg siet halottaihoz, egy-egy koszu, kosár rózsza majdnem mindenkinél van. Megyek én is a tömeggel. — Alig lép be a kapun, elámulva nézek széjjel. — Teljes pompájukban viritó rózsafák, ciprusok, illatozó hársak, akárhova néz a szemem. A sírkövek többnyire alacsony táblák, a sírok mind tele ültetve, borostyánnal befültatva. — A borostyánok és fák eleven zöld színe, a rózsza tüzes pirossága, a buza-virág ábrándos kéksége, a vizirózsáról tündöklő tiszta fehérség csodás harmoniumába

Az egyházi bérpalota ügye.

Beszámolás a genfi ünnepekről

A világlító-óra alapítványa.

A nagy nyári hőség dacára meglehetősen érdeklődés mellett tartott ma délután gyűlést a debreceni református egyház presbyteriuma. A gyűlés legérdekesebb tárgya az egyházi bérpalota tárgyában hozott presbyteri határozat ellen beadott fellebbezés volt. A határozat ellen ugyanis Pavlovics és Szilágyi és Polgár Dániel és társai adtak be fellebbezéseket, melyeket lapunkban is ismertettünk.

A fellebbezéseket igazán különös módon intézte el a presbyterium. A fellebbezéseket fel sem olvastatta, azoknak lényegére kíváncsi sem volt, hanem formai hibákkal érvelve, elutasította a fellebbezéseket. Pedig az egyháztanács jól tette volna, ha meghallgatja azokat a számadatokat, melyek helyesen megvilágítják az egész ügyet. Az egyházmegye és egyházkerület, melyek elé az ügy kerülni fog, bizonyára behatóbb tárgyalás alá fogja venni azt, a debreceni egyházat anyagilag is igen érdeklő ügyet.

A gyűlésről szóló tudósítás itt következik:

(Alapítvány vádaskodás.)

Fél négy órakor nyitotta meg az ülést Dicsőfi József lelkész elnök. A világi elnöki széket Vecsey Imre foglalta el.

Az ülés megnyitása után Szele György lelkész napirend előtti felszólalásra kér engedélyt. Szele Györgyöt ugyanis a legutóbbi lelkészválasztáson részrehajlással, szabálytalansággal vádolták. A vádak azonban kétsős visszavonták, minthogy semmi alapjuk nem is volt. Napirend előtti felszólalásában kijelenti Szele, hogy ő teljesen a törvényekhez híven járt el a választások alkalmával, amit nyugodt lelkiismerettel jelenthet ki a presbyterium előtt. Az egyháztanács éljenzéssel vette tudomásul Szele nyilatkozatát.

Somogyi Pál főjegyző bejelenti, hogy az egyházkerület az egyházközségnek a pa-

rochiális körök szervezésére vonatkozó határozatát jóváhagyta. Továbbá elhatározta a presbyterium, hogy Csengey Gusztáv „Izrael története” című művéből egy példányt megrendelt.

(Választások)

A debreczeni egyházmegye esperese körlevélben hívja fel az egyházközséget, hogy az egyházmegyei világi jegyzői állásra szavazzon. A presbyterium a maga tíz szavazatát Eötvös Károly udvari lelkészre adta.

Néhai Kiss Albert halálával megüresedett zsinati tagsági helyre pedig a presbyterium szavazatát Dicsőfi József adta.

Jakucs István és Lencz Géza, most megválasztott tanárok a meghívásra választ adtak, mely szerint állásukat az ősszel elfoglalják.

Erőss Lajos püspök körlevelet intézett az egyházközséghez, melyet felszólít arra, hogy az egyházközség adósságait olcsóbb kamatozás céljából konvertálja. A presbyterium a körlevelet tudomásul vette.

(A bérpalota ügye.)

Nagyobb éreklődést keltett az egyházi bérpalota építése ellen beadott fellebbezés ügye. A fellebbezést a presbyterium egy küldöttségnek adta ki véleményezés végett. Két fellebbezés érkezett be. Egyik Pavlovics és Szilágyi-cég, másik Polgár Dániel és társai részéről.

A küldöttség azt javasolja, hogy a fellebbezéseket utasítsák el azért, mert a fellebbezéseket nem a lelkészelnöknek, hanem a lelkészelnök irodájában adták be, továbbá, mert részletkérdésben adták be a fellebbezést, azonkívül, mert egyrészt más vallásúnak, másrészt nem presbyteri tagok fellebbeztek.

A presbyterium egyhangulag úgy határozott, hogy a fellebbezéseket elutasító véleménynyel terjeszti fel az egyházmegyéhez.

(A genfi ünnepélyről.)

Somogyi Pál felolvasta ezután a presbyterium két kiküldöttének, K. Tóth Kálmának és Somogyi Pálnak beszámolóját genfi utjokról és az ottani Kálvin-ünnepségekről. A presbyterium a szép beszámolót nagy tetszéssel fogadta.

A városi tanács átiratot intézett a presbyteriumhoz, hogy a Steinfeld-féle villamos világi óra alapítványával mi van? A pres-

olvad a tiszta levegő illatával, sokat mondó lombutógással. — Nem, nem temető ez! Pompás, virító kertek látsz ma, ad előtt, sürgő forgó, napfényben fürdő embertömeg. Nincs is temetői hangulat sehol. A sírok mellett vidáman beszélgetnek. Az utakról vig asszonyi kacagás zenéje száll felém. Amott egy apa oly buzgón rendezget lánykáját sirján, hogy kénytelen volt ingujra vetetni. — Egy-egy szebb síremléknek az árát becsülgeti a kíváncsiság. Virág, márdárdal, vidámság mindenütt, csak egy nincs sehol. Az az áhitat, amivel temetőben az élet mélységeire lát az ember s onnan felemelkedik, fel ahhoz, akihez nem fér az elmúlás lehetete. Egyetlen sírnál sem láttam imádságra összetett kezeket.

A megszokás hatalma vezette ki az embereket a Südfriedhofba. Hiszen ennek — hogy úgy mondjam — nem volt neve napja. De azért ide is kijöttek az emberek s virágot szórtak a sírokra is. A Südfriedhof Lipcsének legújabb temetője. — Az Alter J.-Frh. régi, kopottas. Az új János-temető rendezett, de szép síremlék kevés van benne. A Süd-Fr. h.-ba — azt kell mondanom — a síremlék kedvéért küldik az embert meghalni. Már nem is virágok, hanem gyönyörű park művészi mintázatban tervezett utak, árnyas terekkel, amelyeken padok hívogatnak pihenésre. Egy-egy csoport van sírokból, köztük pedig gyönyörű sétatányok vonulnak, amelyeket igazán művészi becsű sírok szegélyeznek. Sokan csak a gazdagság fitogtatása látszik, de a

legtöbb nemes, megindító. — Nem tudok tiszta, művésziesebb hatású síremléket gondolni, mint a Meissner családot. Hátul fél-ellipszben haladó szürke márvány kerítés, amely közepén magasra emelkedik. Ajkára tett kézzel csendet parancsolva inn n lép ki a halálnak fehér márvány angyala, aki előtt komoly, rettegő áhitattal borul térdre egy férfi és női alak. Sokáig néztem ezt a művet s nem tudtam vele betelni. A maga egyszerűségével oly megdöbbentően fejezi ki a halálnak titokzatos, nagy erejét, hogy szinte magunk leborulni kívánunk a mellé a két megrettent ember mellé.

Az előbb azt mondtam, hogy nem igen érzik itt az emberek, hogy sírnál járnak. — Láttam mégis egy embert, aki érezte ezt. A régi János-temetőben nyesen, összeboruló fák alatt régi sír van. — Rozsdás, pókhálós kerítése gazdag cífrázatu. Kopott ruhájú, csapzott hajú ember állott ott és nézett a sírra. Nézett úgy, ahogy csak azok tehetik, akiknek sommi jök sem maradt abból, amijök volt, csak a rozsdás kopott sír. — Ezt az arcot sohasem fogom elfelejteni.

Elgondolkozva indultam hazafelé. Sörház mellett visz az út és a sörház tele van vigadó emberekkel, akik kedveseik sírjától jöttek ki.

Jaj „Das Leben ist ein Traum” és az álmos könyv bizonyára azt mondja: sört inni jó dolog.

Husz Ödön.

byterium az ügyet kiadta a gazdasági bizottságnak, hogy az alapítvány dolgáról jelentést tegyen.

Ezután a gyűlés véget ért.

Forradalom Spanyolországban.

Az északafrikai háború miatt.

A nép a háború ellen.

Északafrikában hónapok óta heves harcok folynak a spanyolok és a kabyl törzsek között. Az eddigi csatákban a spanyolok állandóan vereséget szenvedtek s a veszteségek olyan súlyosak, hogy a spanyol kormány megtiltotta a lapoknak a harcmezei eseményekről szóló közléseket. E miatt az országban általános a fölháborodás, amely már forradalomba döní Spanyolországot.

Az északafrikai háborúról és a spanyolországi forradalomról itt következik távirataink:

Madrid, július 27. Hivatalos jegyzék az ostromállapotnak Barcelona, Tarragona és Gerona kerületekre való kiterjesztését anarkisztikus és forradalmi elemek üzemeltetése okozta, akik megadták a jelt az általános sztrájkra, mindenféle erőszakosságokat követtek el, sőt a közlekedési utakat is elvágták, hogy a forradalmi mozgalmat támogassák.

Berlin, július 28. Madridból jelenti a Voss. Ztg. A sajtó állandóan fel van háborodva a kormány eljárása miatt. Még a mérsékelt lapok is azt kérdik, hogy Spanyolország sorsának az intézői talán megbolondultak? Az országnak, mely pénzt és vért áldoz, joga van hozzá, hogy a marokkói riff területen követett eljárás és a hadjárat okait megismerje. A lapokat, melyek ezen a hangon irtak, elkobozták.

Madrid, július 28. Barcelonából véres összeütközések híre érkezett. A részletekről még nincs jelentés, mert a tudósításokat erősen megcenzurázzák. Más tartományokban is erős forrongás indult meg. A spanyol közélet tanács éleshangú tiltakozást fogadott el a háború ellen, melyben azt mondja, hogy az ország még beteg attól a szerencsétlenségtől, mely a gyarmatokon érte, tehát békére van szüksége, hogy meggyógyuljon. Egy volt liberális képviselő kijelentette, hogy a kortez újbóli megnyitása az egyedüli mód arra, hogy a nagyfokú feszültséget megszüntesse.

Melilla, július 27. Ujból heves harc tört ki. Pintos tábornok és több tiszt meghalt.

Madrid, július 27. A miniszter Tarragona és Geronara is kiterjesztette az ostromállapotot.

— Aehrenthal és Bratianu találkozása.

Bécsből jelentik: Abból az alkalomból, hogy Bratianu román miniszterelnök Aehrenthal báró közös külügyminiszternek átadta az I. Károlyrend nagykeresztjét, a két államférfi hosszabb politikai természetű beszélgetést folytatott. Az eszmecsere a balkáni ügyek egész területére kiterjedt s elsősorban azoknak a pontoknak szólt, amelyek tekintetében Ausztria Magyarország és Románia érdekeik azonossága révén egyek. A két államférfi felfogása a megbeszélte ügyek, valamint a jövőben követendő irány tekintetében tökéletesen meg-

egyező. Bratianu miniszterelnök kijelentéseit a hagyományos román politika szelleme hatotta át. Teljesen elismerte az Ausztria-Magyarországgal való barátságos viszony szükségességét s ezt a felfogást kiegészíti Ausztria-Magyarországnak hasonló kívánsága.

Mikor a gázgyár szerencsés.

A megmentett vizgázgyár.

Debreczen és a Schlick-gyári tűz.

Nemcsak az embereknek lehet szerencsésük, de alakulhatnak úgy is a körülmények, hogy valamely vállalat is dícselkedhessen azzal, hogy szerencsésje van. Sőt tovább megyünk és állítjuk, miképpen valamely még nem is létező vállalatnak is lehet szerencsésje. Tehát akárcsak a milliomosok gyermekei, akiknek a szerencsésük megelőzi a születésüket, vállalatokat is érhet szerencse — születésük előtt.

Ez a kissé homályos logikai kapcsolatot világossá és érthetővé fogja tenni az az eset, amelynek elmondása itt következik.

A debreceni világítási vállalat egy vizgázgyárat akar építeni. Ebből az állításból megérthető az, hogy a vizgázgyár Debreczenben még nem létezik, mondjuk, nem született meg.

Ezt a vizgázgyárat azonban nagy szerencse érte, mielőtt még felépítették volna.

A dolog ugyanis úgy áll, hogy a vizgázgyár vas-alkatrészeinek szállítására a világítási vállalat a budapesti Schlick-gyárral kötött szerződést. Minthogy ötvenezer korona értékű alkatrész szállítására vállalkozott a gyár augusztus 1. terminussal, Debreczeni Jenő, a világítási vállalat igazgatója azonban, ismerve azt, hogy a gyárak a szállítási terminusokat nem mindig tartják be pontosan, július elején Budapestre utazott s beállított a Schlick-gyárba, hogy rávegye a gyárat az anyagok mielőbbi szállítására.

A tengernyi munkával elfoglalt igazgatók és főmérnökök hallani sem akartak arról, hogy augusztus elsejénél előbb szállítsák a debreceni gázgyár anyagait, de Debreczeni Jenő addig érvelt a szállítás sürgőssége és a vizgázgyár sürgős felállítása mellett, míg a gyár vezetősége megígérte, hogy azonnal szállítani fogja az anyagokat. A Schlick-gyár ígéreteinek valóban eleget is tett és július 20-ra Debreczenbe szállította az anyagokat.

Ezután történt aztán az a dolog, ami az egész eset érdekességét megadja. A Schlick-gyár ugyanis e hó 26-án kigyuladt és éppen az az osztálya égett le, amely a debreceni vizgázgyár anyagait szállította.

Igy tehát, ha Debreczeni igazgató ki nem sürgeti a szállítást, a debreceni vizgázgyár anyagai is tönkrementek volna, miáltal a vizgázgyár felállítása legalább egy évi halasztást szenvedett volna.

Íme, tehát ilyen szerencsésje volt a még meg sem született debreceni vizgázgyárnak.

Irodalom.

Az egészségápolás könyvtára című becses gyűjteményből, amely a *Légrády Testvérek* kiadásában jelenik meg, újabb kötet került a könyvpiacra. Ez az új, igen értékes munka, a *tápanyagok és a táplálkozás tanát* foglalja magában. Dr. Rubner Miksa írta, aki ezen a téren kiváló tudós és akinek adatai minden tekintetben megbízhatók. A tápanyagok, valamint a tápál-

kozás tana mindenkit érdekel, de különösen érdekelheti a gazdasszonyokat, akik a főzéssel foglalkoznak és akiknek nagy hasznára szolgálhat, ha az egyes ételek tápanyagával és azoknak elkészítési módjával tisztában vannak. Ez a kötet a szó szoros értelmében közérdekű és arra van hivatva, hogy az embereket a táplálkozás révén egészségesebbekké tegye. Aki ezt a munkát figyelemmel átolvassa és aki benne található utmutatásokat követi, saját és hozzátartozóinak egészségi állapotát mozdítja elő. Valóban kívánatos, hogy az emberek az ilyen tudományos, de azért népszerűen megírt és könnyen érthető munkák nyomán ismereteiket gyarapítsák és az emberi élet-tartamot megnövezzék. A kötet ára 2 kor. Minden könyvkereskedés utján megszerezhető.

Iskolai értesítők.

VII.

A hajduböszörményi ref. főgimnázium értesítője.

A hajduböszörményi református főgimnázium értesítőjét az elmúlt iskolai évről *Köblös Samu* igazgató állította össze. Az értesítő számot ad az elvégzett tananyagról, az írásbeli dolgozatok elmeiről, majd a jó tanulók segélyezéséről és jutalmazásáról. Ösztöndíjak, alapítványok, segélyek és jutalmak címén 2340 koronát osztott ki az intézet érdemes növendékei között, ami jelentékeny összeget képvisel.

Az intézet tanári könyvtárának állománya 2555 mű, 4873 kötetben. Az intézetnek szép ifjúsági könyvtára van, továbbá természettani, természetrajzi filológiai, történelmi, rajz- és tornaszertára.

A főgimnázium múlt évi történetének kiemelkedő mozzanata, hogy a kultuszminiszter 80 ezer korona újabb államsegélyt engedélyezett. Jövő évben pedig meg fog történni a főgimnázium átalakítása.

Az intézet tanári kara nagy gondot fordított a népművelődési előadások tartására, amiért dícséret illeti a tanári kart. Az ifjúság több hazafias ünnepélyt is tartott szép erkölcsi sikerrel.

A múlt iskolai évben valósult meg a tanári kar ama régi óhajtása, hogy az ifjúságot tanulmányi kirándulásra vihesse. A főgimnázium 36 növendéke szeptemberben a Tátrába tett kirándulást, amelyről Bessenyei Lajos dr. számol be.

Az intézet kebelében működött ifjúsági önképzőkör, énekkar és zenekör. Mint rendkívüli tantárgyat tanították a gyorsírást, a francia nyelvet és szabadkézi rajzot.

Az érettségi vizsgálatra 11 tanuló jelentkezett, akik közül jelesen 1, jól 5 és egyszerűen 5 tanuló éret.

Az intézetbe 152 tanuló iratkozott be, akik közül 146 tett vizsgálatot. Ezek közül jeles rendű volt 10, jó rendű 31, elégséges rendű 79, egy tárgyból elégtelen osztályzatot 13, két tárgyból 3 és több tárgyból 10 tanuló kapott.

A hajduböszörményi főgimnáziumnak az egyháztanács határozata alapján a következő — valóban különös tandíjrendszere van:

a., Helybeliek: református I—II. osztályban 12 korona. III—IV. osztályban 40 korona. VII—VIII. osztályban 50 korona.

Helybeliek: róm. és görögkatholikus I—II. osztályban 27 korona. III—VI. osztályban 46 korona. VII—VIII. osztályban 56 korona.

b., Vidékiek: református I—II. osztályban 24 korona. III—IV. osztályban 44 korona. VII—VIII. osztályban 54 korona.

Vidékiek: róm. és görögkatholikus az I—II. osztályban 28 korona. III—VI. osztályban 50 korona. VII—VIII. osztályban 60 korona.

c., Helybeli és vidéki izraeliták I—II. osztályban 40 korona. III—IV. osztályban 50 korona. VII—VIII. osztályban pedig 60 korona.

A böszörményi főgimnázium nemcsak vallás szerint osztja olcsóbban vagy drá-

gábban a tudományt, hanem a szerint is, hogy alacsonyabb vagy magasabb osztályba jár-e a tanuló.

Megakarták kövezni Kraftné.

Megmozdult a Csillag-utca

Tüntetés készült a temetésen.

A csillag-utcai véres szerelmi drámának áldozatát: *Kraft Szilárdot* ma délután temették el a gyászházból. Szinte hihetetlen nagy részvét s mondjuk édeklődés nyilvánult meg s az udvaron, ahol a halottat fölpravatalozták s az utcán több mint háromezer ember tolongott.

Minderki a ravatal közelébe akart jutni, az asszonyt akarta látni s ebből persze szinte életveszélyes tolongás keletkezett olyannyira, hogy még a temetési szertartás kezdete előtt a rendőrségnek kellett közbelépni s csak nagy nehezen sikerült olyan csendet teremteni, hogy a szertartás megkezdődjék.

Ennek a zavargó hangulatnak az a magyarázata, hogy a mai temetésre hatalmas tüntetés készült s ha a rendőrök, akiket a közönség szándékáról értesítettek, közbe nem lép, véres összejáratkozás lett volna a dologból.

A Csillag-utcának több lakója egyetemesen mintegy husz dohánygyári munkással elhatározta, hogy a szegény Kraft Szilárdnak halálát megtorolják. A munkások tegnap egy korcsmában gyűltek össze, ahol formálisan elhatározták, hogy az asszonyt, akit férje haláláért okoltak, *megfogják kövezni*.

Csakhamar egy tekintélyes kis párt keletkezett s ma a temetésre többen botokkal, a nők napernyővel felszerelve jelentek meg, hogy az asszonyt megverjék. Kraft Szilárdné hozzátartozói tudomást vettek erről a készülő tüntetésről s még tegnap fentjártak a rendőrségen, ahol *Bo'dizsár Kálmán* helyettes főkapitányt értesítették a készülő tüntetésről, aki ma *tizenöt rendőrt* vezényelt ki a temetésre. A botrány azonban így is megtörtént. Amikor Kraftné odalépett az ura koporsójához, többen a tömegből oda kiáltottak:

— *Ne sirjon mostan, inkább az urát ne öltesse meg, mert mindennek maga az oka!*

A szertartás ideje alatt nagy nehezen még ellehetett fojtani a tüntetést, de kint az utcán nagyon veszélyes dolog lett volna, ha rá nem bírnák Kraftné, hogy ne kísérelje ki az urát a temetőbe, mert agyonütik. Az asszony tényleg odahaza maradt s csak három gyermeke kísérelte ki a szerencsétlen embert a temetőbe. A feltűnést keltő esetről az alábbi részleteket jelenti tudósítónk.

Gyülekeznek a temetésre.

Ma délután öt órára tüzték ki Kraft Szilárdnak temetését, de már négy óra előtt fekete volt a Csillag-utca a nagy emberáradattól.

Ember-ember hátán tolongott s az udvart már teljesen megtöltötte a közönség. Egy, közel százfőre tehető csoport küönvált a nagyközönségtől. Ezek már a temetés előtt zugolódtak s többen közülük megjegyzték:

— Azt hiszem ma még véres temetés lesz. Az asszonyok meg azt tárgyalták harcias hangon, hogy milyen jóra való ember volt Kraft Szilárd s hogy a feleség tette őtet tönkre.

A rendőrök azonban közbeléptek s feloszlatták a tömeget.

A gyászszertartás.

Később megérkezett a pap is. Kraft Szilárdot, aki róm. katolikus volt, beszentelték s a koporsót kivitték az udvarba. Utána jött az özvegy talpig feketében s három gyermeke. Az ima után az asszony keservesen zokogott s akkor tört ki a közönség moraja.

Három alak, egy munkás, egy bérkocsis s egy fiatal legény lépett előre s közülük az egyik odakiált:

— Ne sirjon mostan, inkább az urát ne gyilkolta volna meg, mert mindennek maga az oka. Hatalmas zugás keletkezett erre s a közönség egyrésztének magatartása olyan fenyegető volt, hogy a rendőrség erővel tuszkolt ki egy nagy csoportot a kapun.

Kraftnét nem engedték az utcára.

A gyászszertartás végeztével az utcán már vagy száz ember állott egy csoportban s a csöndes tüntetést most már fölváltotta a hangos zavargás:

— Ne merje kitenni a lábát!

— Meg fogjuk kövezni!

Ilyen s hasonló kiáltásokat lehetett hallani s a tömeg meglátározott, hogy be is váltaná fenyegetését.

Kraftnét, a veszély láttára sirva fogták körül hozzátartozói s arra kérték, hogy ne kísérelje ki az urát a temetőbe, mert a közönség meg akarja kövezni. Az asszony sirva mondta:

— Legalább a kapuig engedjétek. De azt sem engedték, hanem betuszkolták a lakásba s rázárták az ajtót.

A tömeg ez alatt egyre zajongott kint s várt, hogy mikor jön ki Kraftné az utcára. A rendőrség most azonban nagyon erőlyesen lépett föl s többszöri fölszólítás után a nagy csoport rendben feloszlott. Az után semmi incidens nem történt s Kraft Szilárdot békességben becsájtották le az anyaföldbe. Munkatársai több koszorút helyeztek sírjára.

A meghódított levegő.

Latham a második kudarcáról.

Latham tegnap este tizenegy órakor hajóra szállt és visszatért Calaisba. Latham elutazása előtt a következőket beszélt egy angol hírlapírónak:

— Felszállásomtól kezdve egészen addig a percig, amikor a baleset ért, pompásan ment minden. Már egész tisztán hallhatam a Davenben lévő hajók gőzpipjainak az éles hangját és azt hittem, hogy még csak legföljebb fél mértöldnyi ut van előttem, a mikor, mint első repülésem alkalmával, motorom hirtelen megállt. Az aeroplan azonnal esni kezdett.

Mint hogy láttam, hogy a hideg fürdő kikérülhetetlen, lefeküdtem, hogy az ütés erejét, amikor a tengerbe zuhanok, lehetőleg enyhítem. Az aeroplan gyorsan zuhant lefelé és nagyobb erővel csapódott a vízbe, mint első felszállásom alkalmával. Arcom a géphez ütődött. Motor szemüvegem, melyet azért vettem fel, hogy szememet a gyors

röpülés közben arcomba vágó szél ellen védjem, eltört. Ez okozta sebesülésemet.

— Milyen pech, hogy a szerencsétlenség éppen ebben a pillanatban történt. Még egy pár perc és a Shakespeare-szirt közelében partra szállhattam volna. Nem hiszem, hogy balesetemet az eső okozta, mert a gép védve volt. Alighanem a motorban volt a hiba.

Londonból táviratozzák: Ujabb jöhetnek nem hivatalos jelentések szerint, Latham 5 óra 57 perkor (angol idő) szállt fel. Sangatban és 6 óra 13 perkor esett a tengerbe, léghajójával tehát 26 percig röpült.

Felhő Rózsi nem megy férjhez.

„Ezenul is tilos lesz, ami most tilos“

Mit mond a vőlegény?

A múlt hónapban több vidéki lappal mi is megírtuk azt az eseményt, hogy Felhő Rózsi, a debreceni színház volt primadonnája menyasszony, a szerencsés vőlegény pedig egy Kertész Mihály nevű szegedi színész.

Egyik aradi ujság meginterjuvulta a művésznőt és a beszélgetést közreadta. Ebből aztán nagy kalamajka lett. Felhő Rózsi leadta, hogy férjhez megy. Ráadásul belecsicseregte kollégánk fülébe Katinka grófnőből:

Ezenul már szabad lesz,

Mi most tilos, mi most tilos...

Az ujságok ezután megírták, hogy nemsokára szétmennek az eljegyzési kártyák ilyenformán:

FELHŐ RÓZSI — KERTÉSZ MIHÁLY
jegyesek

Tehát Kertész Mihály, a szegedi színház szerelmes hőse és sok felsőbb leánynak ideálja volt a kiválasztott, a kitüntetett férfi, aki Felhő Rózsi férje lett és ezzel egész szekerre való álmot tépett széjjel. Kertész Mihály és Felhő Rózsi az aradi *Függetlenség* híradata szerint új céget is nyitnak a házasságuk után. Ezt a céget:

FELHŐ RÓZSI és KERTÉSZ MIHÁLY
szinigazgatók.

Arad? Szeged? Debreczen? Pécs?

A házassági hír is, az új cég alakulásáról szóló jelentés is sokáig zavarta a színházi vizeket, a szinigazgatókat és az ügyvédek. A közönség nem szívesen látja ha férjhez megy, vagy ha megházasodik, akit szeret, — a szinigazgatóknak borsózik a hátuk, ha új szinigazgató-jelöltek jelentkeznek és az ügyvédek előre félnek, ha a primadonna férjhez megy, mert ki kapja meg a válópört, amely nem jövedelmez semmit?!

Egy aradi ujságíró most beszélt Kertész Mihálylyal, a házassági koméd a egyik hőisével, aki a házasságról ezeket a szenzációs kijelentéseket tette:

— Én is olvastam több vidéki lapban azt a beszélgetést, amely Felhő Rózsi és egy ujságíró között lefolyt. Akkoriban az aradi színház vendégszereplésre hívott bennünket, föl is léptünk több estén igen nagy sikerrel. Kétségtelenül igaz, hogy Felhő Rózsi említette az eljegyzésünket, — de csak *tréfás megjegyzést* tett róla. Ő csodálkozott legjobban, mikor az ujság

a megjegyzésből komoly esetet csinált.

— Az eljegyzésünk nem történt meg. Ezt a cáfolatot persze, előbb is közzétehettem volna, de mikor a színész vagy a színész idegen színházban, idegen közönség előtt lép fel, mindig ki van téve annak, hogy csak félig igaz, vagy egészen valótlan apróságokkal igyekeznek felleteni irántuk az érdeklődést. Ami eljegyzésünk híre is így született meg, — a tény azonban az, hogy sem az eljegyzésünk meg nem történt, sem a házasság idejéről — ami természetes — nem lehet szó. A házasságomról, amit Felhő Rózsi val kellene kötnöm, én egyáltalán nem tudok. Pedig, ugyebár, nekem tudnom kellene róla? . . .

A nyári színházi pikantériát ez a nyilatkozat még nyáron kivégzi? és ezzel a szárnyra kelt kacsa Kertész Mihály súlyosan megsebesíti. A kacsa azonban egészen nem halt meg, mert még mindig beszél valamiről:

— Miért akar Felhő Rózsi szinigazgató lenni?

Erre a kérdésre Kertész Mihály — aki valóságos elragadtatással beszél Felhő Rózsi asszony művészetéről és aranyporos egyéniségéről — nem felelt. Nem is felelhetett, mert Felhő Rózsinak ezt a tervét már nehéz lett volna cáfolni. Felhő Rózsi szinigazgató lesz.

Igy áll most az ügy. Nem lehetetlen, hogy holnap új fordulatról kell beszámolnunk, mert megtörténhet, hogy az interjuvó ujságíró holnap elrohan Szegedre és meg sem áll, míg Felhő Rózsi lakásáig nem ér. Ahonnan — sejtjük — a cáfolat cáfolatával tér vissza.

Mert — ismételjük — most kánikula van.

Véres pisztolypárba a fővárosban.

Egy huszárszázados és bankár afférja.

Lovaglás-ügy a rák miatt.

Ma délelőtt a Budapesthez közelfekvő cinkotai erdő, véres kimenetelű pisztolypárbaú volt a színhelye. Egy huszárszázados és egy budapesti bankár állottak szembe egymással. A huszárszázados golyója keres túlfurta a bankár tüdejét, aki most halálos sebeivel fekszik a lakásán s az orvosok lemondtak életbenmaradásáról. A bizonyosan halált hozó pisztolypárbaú igen érdekes előzményei vannak. Egy vendéglői vacsorázás alkalmával történt az összekoccanás azért, mert a bankár véletlenül előbb rendelte meg azt a rákot, amelyre a százados urak is guszttusa volt. Ez, úgy gondoljuk, elegendő ok arra, hogy egy gyilkos golyó repüljön a rákra vágyó bankár tüdejébe? A fővárosban e nagy szenzációt keltő párbajról s annak előzményeiről az alábbiakat jelenti budapesti tudósítónk:

Néhány nappal ezelőtt a budapesti Kovács-féle vendégházban vacsorázott Jeney István huszárszázados több barátja társaságában. Nem messze az asztaltól foglalt helyet Franckl budapesti bankár is, aki a pincértől fölt rákot rendelt. Jeney néhány perc múlva oda rendelte a pincért s szintén rákot

rendelt, d
utolsó ada
ugylátszik
san odasz

— N
a zsidó is
meghallott
a Franckl
amelyre bi
át a kapit
lett s a hu
pisztolypár

A löv
golyója ke
szerencsétl
békültek,
lakására s
meginditot

Válasz

A bud

A bu
aktivitást
a nők is n
jelenti, ma
nek ez a
lasztójog

Erre
rab válass
ták. A vál

1. M
nem válas
mire van
a gyermek
mi rossz r

2. M
anyaságga
szószólója
tudja, hol

3. M
törvények
ezeket esa
san megv

4. M
gyermeké
apától füg
gyermek

5. M
egyedül b
tekért, am
el és meg
sokat.

6. M
a törvény
férfiak ne
tuk igazsá
bebizonyít
iktatták,
rokona gy

7. M
ügveken
jüleg; h
guknak t

8. M
aláztatás,
becsülő a

9. M
talanul él
foglalkoz
idejét.

—
nyitunk
ság"-ra.

zető meg
álló, győ
jedő Deb

tárát ta
len Ujs

Helv
Vid

rendelt, de bosszankodva hallotta, hogy az utolsó adagot a bankár rendelte meg. Ez ugylátszik kellemetlen lehetett, mert hangosan oda szolt társaságának:

— Nézzetek oda, este már ugylátszik a zsidó is rákot vacsorázik. Ezt mindenki meghallotta a vendéglőben s meghallotta a Franckl bankár is, aki egy névjegyet, amelyre bizonyosan nem irt bókokat, küldött át a kapitánynak. A dologból lovagias ügy lett s a huszárcapitány és bankár ma vivot pisztolypárbajt a cinkotai erdőben.

A lövés joga a kapitányt illette, akinek golyója keresztül hatolt a bankár tüdején. A szerencsétlen ember összeesett. A felek kibékültek, majd a bankárt halálos sebeivel a lakására szállították. Az illetékes hatóság megindította a vizsgálatot.

Választójogot a nőknek!

A budapesti feministák röpirata.

A budapesti feministák ismét nagyobb aktivitást fejtenek ki, hogy a választói jogot a nők is megkapják. Mint fővárosi tudósítónk jelenti, ma röpiratot bocsátottak ki, melynek ez a címe: *Miért kell a nőknek a választójog?*

Erre az egy kérdésre harmincegy darab válasszal felelnek a budapesti feministák. A válaszok közül néhányat itt közlünk.

1. Mert amíg a nő nem választó és nem választható, addig senki sem kérdezi: mire van szüksége: Ugy bánnak vele, mint a gyermekkel, aki nem tudja, mi jó vagy mi rossz reá nézve.

2. Mert vannak a nőknek speciális, az anyasággal kapcsolatos érdekei; ezeknek szószólója csakis ő maga lehet. Csak az tudja, hol szorít a cipő, aki viseli.

3. Mert a férfiak a nőkre nézve sértő törvényeket hoztak, megkérdésük nélkül; ezeket csak a nők maguk fogják igazságosan megváltoztatni.

4. Mert törvényes anyának nincsen gyermekével szemben szülői hatalma: az apától függ, hogy mennyi beleszólást enged gyermeke sorsába az anyának.

5. Mert a nő, aki állítólag gyengébb, egyedül bűnhődik mindezekért a családekért, amelyeket a férfival közösen követett el és megsértette velük a társadalmi szokásokat.

6. Mert csakis az anyák javíthatják meg a törvénytelen gyermekek sorsát. (Hogy a férfiak nem tudnak, vagy nem akarnak irányítani igazságosak lenni, azt megdönthetetlenül bebizonyították akkor, amidőn törvénybe iktatták, hogy a törvénytelen apa nem is rokona gyermekének.)

7. Mert férfiak és nők közötti pörös ügyekben a férfiak vádlók és bírók egyidejűleg; hiszen az összes jogi pályákat maguknak tartották fenn.

8. Mert a választójog hiánya olyan meg aláztatás, amelyet öntudatos nemét meg becsülő asszony nem tűrhet meg.

9. Mert sokkal nemesebb lesz a gondtalanul élő nő élete, ha komoly közügyekkel foglalkozik, mintha léha időtöltésre pazarolja idejét.

— **Augusztus 1-én** új előfizetést nyitunk a „**Debreceni Független Újság**”-ra. Minden újonnan belépő előfizető megkapja az irodalmi színvonalon álló, gyönyörű kiállítású 340 oldalra terjedő Debreczen és Hódvám megye címtárát tartalmazó „**Debreceni Független Újság Nagy Képes Naptárát**.”

Előfizetési ár:

Helyben: 1 óra. K. 1.—

Vidékre: 1 „ „ 1.50.

HIREK

— **Ösztöndíjat nyert debreczeni tanítók.** A református egyház ösztöndíjosztó bizottsága az 1908—9. iskolai évről a Szikszay—Gáll alapítványból Szécsényi István és Szőke János, a Margittay alapítványból Kiss Lajos tanítót és Zong Julia tanítónőt jutalmazta meg kiváló működésükért.

— **Az ujoncok bevonulása.** Bécsből jelentik: a császári és királyi hadsereg e hó 28 án megjelenő „Rendeleti Közlöny”-e a közös hadügyminisztérium rendeletét közli, amely szerint az idén besorozott ujoncoknak *október hetedikén*, a póttartalékosoknak *október ötödikén* kell bevonulniuk.

— **A vadásztársulat közgyűlése.** A debreceni vadásztársulat holnap délután 5 órakor közgyűlést tart.

— **A felséges és fenséges adósságok.** Lis zamból jelentik: Manuel király rendezni óhajtja azokat az adósságokat, amelyeket még atya hagyott rája. Az adósság összege mintegy tízmillió frank és a király úgy egyezett meg hitelezőivel, hogy évente négyszázezer frankot fog törleszteni. — Belgrádból jelentik: Egy francia bankház a belgrádi törvényszéknél György herceg vagyona ellen végrehajtást kért. Remélik, hogy Péter király rendezni fogja fiának körülbelül nyolcszázézer márkára rugó adósságait.

— **Segély a boszniai tartalékosoknak.** Debrecen város tanácsának katonai ügyi osztálya a következő hirdetményt teszi közzé: A minisztertanács 1909. évi április hó 18-án tartott ülésében elhatározta, hogy az 1882. évi XI. t. c. rendelkezései alkalmazást nyerjenek a Boszniában, Hercegovinában és Dalmáciában elhelyezett közös hadseregbeli csapatoknál és intézeteknél, valamint a haditengerészetnél, a külpolitikai viszonyok következtében szükségessé vált létszám kiegészítés céljából 6 cs. és apostoli kir. felségének 1908. évi nov. hó 15. ról kelt legfelsőbb elhatározása alapján behívott, illetőleg visszatartott tartalékosok és póttartalékosok gyámoló nélküli családjaira is. Ezen minisztertanácsi határozat következtében a m. kir. belügyminiszter ur a segélyre igényt tartó családok sürgős összeírását rendelte el. Felhivatnak ennél fogva mindazon kivételes tényleges szolgálatot teljesített tartalékos és póttartalékos katonák, akik családjaik segélyezésére igényt tartanak, hogy összeírásuk végett a katonai és illetőleg ügyosztálynál (városház, emelet 19. ajtó sz.) azonnal, de legkésőbb augusztus hó 25. ig jelentkezzenek.

— **Segély a pincérszakiskolának.** Hauer Bertalan szálloda tulajdonos folyamodványt intézett a tanácshoz, hogy a pincérszakiskola számára 600 korona segélyt szavazzon meg a következő iskolai évre. A tanács a kérvényt véleményadás végett kiadta az iparostanonciskolai felügyelő bizottságnak, mely javasolja a segély megadását.

— **A Szent László dalegylet** kirándulása a Szepes Sóstóra augusztus 1. én, vasárnap délután lesz. A rendezőség fáradságot nem kímélve, mindent elkövet, hogy a kiránduló nagyközönségnek élvezetes és szórakoztató délutánt nyújtson és kényelméről is gondoskodik. Ezer személyre előkészítés asztalokról, lócákról és székekről gondoskodott. Sátorokat állított fel, ahol a párolgó fonatosokat és ropogós lajepecsenyét készíttik. Kevés pénzért jól étkezhetik és szórakozhat a nagyközönség. Két zenekart fogadott ez alkalomra az egylet s így módjában lesz mindenkinek kellemes zenében is gyönyörködni. Városunk intelligens hölgyei vállalták el a felügyeletet és bájos urleányok a kiszolgálást. A programokat a napokban már szétküldték és a jól összeválogott műsor számai előre is biztosítják a sikert. Kétféle órákor lesz a pompás tűzijáték. A külön vonathoz mindenkinek kell jegyet váltania, az indulás egy órákor lesz.

— **Zeppelin felszáll.** Friedrichshafenből táviratozzák: A Zeppelin-féle léghajó-építő-társaság közli, hogy a Zeppelin II. léghajó péntekről szombatra virradó éjjel felszáll, hogy Maina-Frankfurtba repüljön. A léghajó valószínűen délután köt ki a nemzetközi léghajós kiállítás területén és vasárnapról hétfőre virradó éjjel ismét felszáll, hogy folytassa útját Kölnbe. Gróf Zeppelin személyesen akarja vezetni ezután is a léghajót.

— **Meglopott hentes.** Érzékeny n megkárosította Gombos István Borz utca 15. szám alatti hentest ismeretlen tettes. Ugyanis folyó hó 15-én elloptak tőle egy kétfedelű arany órát s ékszereket körülbelül 300 korona értékben. Gombos István 20 korona jutalmat ígér annak, aki a tolvajt kézrekeríti, de még eddig nem sikerült a tettes nyomára akadni. Az aranyórán egy kis medálion is volt, amelybe az ő és feleségének arcképe volt befoglalva.

— **Házasságok.** A debreceni állami anyakönyvi hivatalban a mai nap folyamán a következők kötöttek házasságot: Szoboszlai Mihály—Porcsán Eszterrel, Rácz Gábor—Móré Juliánával, Szegő Kálmán—Urbán Margittal. — Házassági kihirdetés végett jelentkezett: Ehrenstein Leopold—Kupfer Máliával.

— **Megette az ellenfele ajkát.** Aradról hozza a táviró az alábbi szörnyűséges hírt: Kapruca községben *Todoreszku* Vazul a korcsmában *Bulgár* János gazdával összeveszett, majd verekedésre került a sor, miközben Bulgár leharapta ellenfele alsó ajkát és megette.

— **A nyári hadgyakorlatok.** A 4. (budapesti) hadtest parancsnoksága most küldötte el a városi és megyei törvényhatóságoknak a nagyobb csapattestekben való gyakorlatok átvezetését, hogy a törvényhatóságok a csapatok élelmezésére, elszállásolására és gyakorlatok közben való egyéb szükségleteire vonatkozó intézkedéseiket megtehessek. A 4. hadtest zárógyakorlatai, amelyekre 23.000 embert és 4000 lovat összpontosítanak, szeptember 7-étől 11-éig Derecske, Püspökhatvan és Aszód területén fognak lefolyni.

— **A nazarénus kálváriája.** Szomorú eset a Szabó Józsefé, azé a szentgothárdi illetőségű jóra való legényé, aki a nazarénusok vakbuzgóságának a naiv, de becsületes áldozataként járja hosszú, már évek óta a börtönös kálváriát. A honvédgyalogezredhez sorozták be a legényt, aki a katonai szolgálat első napján már *megtagadta a fegyverfogást*. A katonáéknál divó szigorúsággal akarták Szabót rákényszeríteni arra, hogy a kezébe fogja a Maunlichert s amikor az hajthatatlan maradt, a katonai bíróság egy évi *súlyos börtönt* szabott ki rá. A vakbuzgó legény le is ülte a börtönbüntetést és a napokban került ki a katonai igazságszolgáltatás kezei közül, vissza a szigorú honvédlaktanyába. És újra a kezébe akarták nyomni a fegyvert és Szabó József újra megborzadt és újra összeszorította a markát. És a neki szánt Mannlicher megint gazda nélkül maradt. A hadbírók újra ítélkezett a nazarénus katona felett s ezúttal már *másfél évi börtönre* ítélte el. Vajjon mennyire nő majd ez a büntetés, idők múltával?

— **Életunt szakácsnő.** Arany Sára 31 éves szakácsnő Rákóczy-utca 15. sz. a lakásán marólugot ivott. A mentők beszállították a közkórházba. Allapota rendkívül súlyos.

— **A lövőpetrii mérgezés.** *Nagy* iragyházáról táviratozzák: Roth Albert lövőpetrii bírókos hitvesgyilkossági ügyében az ügyészség elkészítette a vádiratot, amely Rothot gyilkossággal, Pajka és Kozma családokat pedig bűnpártolással vádolja. A vádiratot pénteken tárgyalja a vádtanács.

— **Megkegyelmeznek a londoni politikai gyilkosnak?** Londonból táviratozzák: Az indiai Dhinagri, Curson ezredes gyilkosát augusztus 17-én fogják kivégezni, ha a király a halálos ítéletet nem változtatja át életfogytig tartó börtönbüntetésre, ami azért is valószínű, mert különben félt, hogy Indiában lázadás támad. A halálos ítélet kihirdetése óta a törvényszék bírái, akik Dhinagri fölött ítéleztek, naponta fenyegető leveleket kapnak.

— **Véres összeütközés a montenegrói határon.** Gackóból táviratozzák, hogy e hónap 19-én egy montenegrói határőrszázad Gyurgyevici közelében, ahol a 13. számú határőrszázad állomáshelye van, átlépte a boszniai határt. A 13. határőrszázad Marochino százados, a macedóniai reform esendőség egykori tisztjének vezetése alatt áll. A 13. határőrszázadnak egyik jelenlevő őrszázada fel-tartóztatta a montenegróiakat, akik azonban fenyegető magatartást tanúsítottak. Az őrszázad erre készenlétbe helyezkedett s miután egy újabb figyelmeztetés is eredménytelen maradt, több lövést tett a montenegróiakra, akik hanyathomlok átmenekültek a határon s magukkal cipelték egyik társukat is, aki halálosan megsebesült. Nemrégiben ugyancsak a 13. határőrszázad kebelében történt, hogy a montenegróiak átlépték a montenegrói határt és egy közös bakát súlyosan megsebesítettek.

— **Terjed a kolera.** A gyilkos rém egyre messzebbre terjed ki halálba követelő kezét. Nem elégszik meg azzal, hogy Oroszországban kegyetlen pusztításokat végez, vérszomjas vadságában idegen területekre is elkalandozott már. Rotterdamból táviratozzák: Az „Elbe” gőzöst a kikötőn kívül vesztegárba tették, mert egy tizenhat éves hajós-inas ázsiai kolerában megbetegedett. Egy másik gőzös ellen elrendelt vesztegzárt már szerdán megszüntették és az elszigetelt barakban kezelt embereket elbocsátják. Berlinből táviratozzák: A Königsbergben kolera gyanúja miatt elkülönített emberek ma felszabadultak az őrizet alól. A kolerában meghalt Whitefield amerikai feleségét és azokat a vasúti hivatalnokokat, akik a beteggel érintkezésbe jutottak, ma elbocsátották a kórházból. Pétervárról táviratozzák: Tegnap óta 59 új kolerabeteget és 19 halálesetet jelentettek be. A betegek száma összesen 733.

— **Abdul Hamid kincsel.** Konstantinápolyból jelentik, hogy a török kormány Arnas és Aris, ismert konstantinápolyi ékszerkereskedőket felesküdt becsüskönek nevezte ki s a két ékszerkereskedő most egy bizottság ellenőrzése alatt a Jildiz-palotában dolgozik, hogy ott a trónjától megfosztott szultán drágaságainak és kincseinek valódi értékét megállapítsa. Később aztán több európai becsüsköt is meg fognak hívtatni, hogy az első becsüsköt ellenőrizték és átvizsgálják. Ez a munka több hétig fog el tartani. Az igazságügyminiszter javaslatára a kincsekről szóló lajstromot több európai nyelvre lefordítják és elküldik Európa és Amerika hírneves ékszer- és régiségkereskedőinek. Ily módon remélik, hogy a konstantinápolyi nagy bazárban megtartandó nyilvános árverésen sok külföldi kereskedő és az amerikai és angol pénzarisztokrácia képviselői is meg fognak jelenni.

— **A nap halottal.** A tegnapi nap folyamán a következő haláleseteket jelentették be az állami anyakönyvi hivatalnál: Sütő Margit református 5 hónapos, Bajusz István római katolikus 2 hónapos, Vas Mihályné református 73 éves, Kádár Irén református 3 hónapos.

— **Változatlan buzgósággal jár el a közönség az Arany Bika Mulató kitűnő előadásaira.** A szilárd és biztos program minden egyes pontja maga a siker és szenzáció. Nem tudjuk eléggé dicsérni az igazgatóság áldozatkészégét, hogy Baumann Károly vendégszereplését még e hétre meghosszab-

bitotta. Viszont azonban végtelenül sajnáljuk, hogy e kiváló kómikus játékát csak ilyen rövid ideig élvezhetjük. Hogy ez a művész mennyire megérdemelt és megérdemelt intellektuális, most meggyőződhetünk róla az ő hódoló közönsége. Nagy, igen nagy nyeresége a Mulatónak Arnyai Károly. Intelligens, fiatal művész és olyan, aki minden idevágó jelzőt megérdemel. Az ő zseniális színészirritációját minden este követeli a közönség. A többi tíz elsőrangú számot pedig már alig bírjuk ismételtelen dicsérni. Menjenek és nézzék meg őket, isten uccse nem bánják meg.

— **Szülők és tanulók figyelmébe.** Tudomásunkra jutott, miszerint több fővárosi antikvárius hangzatos körlevelekkel arra csábítja a tanuló ifjúságot, hogy tankönyveiket náluk szerezzék be. Őva intjük saját érdekükben is a m. t. szülőket és tanuló ifjúságot, miszerint ne üljenek fel ezen hangzatos reklámoknak, mivel eltekintve attól, hogy drágábban fizetik meg a könyveket, mint a helybeli könyvkereskedőknél, s mellett rendszerint régi kiadású rem használatos könyveket kapnak, amelyeket ismételt dacára sem cserélnek vagy vesznek vissza, ezenkívül az idehozatal és visszaküldési költségeket is a rendelőknek kell viselni. A helybeli könyvkereskedők csakis a legújabb kiadású tankönyveket vesznek meg és adják el, akik azokat esetleges meg nem felelés esetén készséggel cserélik. Aczél Henrik, Antalfi József, Csáth Ferenc, Hegedűs és Sándor, Szabó István könyvkereskedők.

— **Cabaretelőadás a Royal szálló kerthelyiségében.** Ma este 9 órai kezdettel cabaret-előadást rendeznek a fővárosból lerándult művészek. Kizárólag egy este föllépnek Szathmáry Árpád, Papp János, Sándor Ilonka, Báttaszéky Lajos és Hainál Arthur, a soproni színház tagja. Belépő díj 2 kor. Jegyek Aczél Henriknél előre váltathatók.

— **Kugler Gerbeaud) cukorkák főraktára Kontsek Gézánál.**

— **Györfy Sándornál Simonffy-utca 2. szám alatt, üzletáthelyezés miatt mélyen leszállított árak. Berendezés eladó.**

— **Tárczák, kiegészítők, keretek és más díszmunkák kaphatók és megrendelhetők** Antalfi Ferenc könyvkötő bördíszművesnél Piac u. 31.

— **Fényképészeti készülékek és kiegészítők kaphatók legolcsóbb árban** Thaisz Arthur papírkereskedésében.

Regény-Csarnok.

A bojár leánya.

— Regény. —

(81.) Irta: **Vértesi Arnold.**

— Komor, — viszonzá Csongrády Gyuri az utolsó szót. Szegény fiu! Komor, de nem, érzékeny szíve van.

— Épen az, — viszonzá Fehér Ármán, — épen az, hogy tulérezékeny szíve van. Épen azért félek. Az érzékeny szív nagy veszedelem, Gyuri.

Csongrády Gyuri mereven nézett rá. Nem értette, mit akar mondani Fehér Ármán.

— Aggódom, nagyon aggódom, — szölt Ármán. — Mióta utólszor láttam, a fiu kedélyállapota még rosszabbra fordult. Mindig féltetem őt a buskomorság miatt. Már korai gyermekeségtől ilyen volt. Mindig aggódtam miatta. Szegény Pali!

Fehér Ármán egy pillanatra megállt, mintha feleletet várt volna szavaira Csongrády Gyuritől; de Csongrády hallgatott s csodálkozva várta, hova akar jutni Fehér Ármán.

— Szegény Pali! — ismétlé Fehér Ármán s lehajította kezére fejét. — Talán rossz neki itt e helyen maradni, hol minden aggasztó módon növeli komorságát? Remegnek, ha a következők meglepetésként gondolok.

(Folytatjuk.)

Közgazdaság.

Terménytőzsde.

Schwarz E. debreczeni bizományos távirati jelentése
Budapest, 1909. július 28.

Kétszáz 5-10 drágább, határidők többszörös ingadozás után szilárdabban zárulnak a tegnapi estélyi árfolyamoknál.

1909. októberi buza	13.64—13.65
májusi buza	— — — —
1910. áprilisi buza	13.94—13.95
májusi rozs	— — — —
1909. októberi rozs	9.88 9.89
áprilisi rozs	— — — —
1909. októberi zab	7.62 7.63
májusi zab	— — — —
áprilisi zab	— — — —
1910. májusi tengeri	7.07—7.08
— — — — —	— — — —
1909. júliusi tengeri	7.82—7.83
augusztusi tengeri	7.83—7.83

Legbiztosabb széplőszert a

Fáy-féle Arc-Crém

Kitűntetve a Bécsi, Párisi és Londoni kiállításon arany éremmel és oklevéllel.

Hatása csodás!

Szépít, fiatalít! Legkitűnőbb szőrlő májfoltoz, pattanások és az arcbőr tisztátalanságai ellen. Egy tégly 1 kor, hozzá való „Fáy” szapan 1 korona.

Kapható a készítő

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerésznél

DEBRECZEN, Kossuth-utca 8. sz.

„Arany egyezsaru” gyógyszerertár.

Telefon sz. 496. Telefon sz. 496.

Villamosvilágítást,

telefonok, villamos csengők berendezését, javítását. Évi jövedelmében tartását úgy helyben, mint vidéken a legjobb anyaggal, legolcsóbban eszközöl.

Földvári L.

Debreczeni első elektrotechnikai gyár és villamos szerelési vállalat.

Csilárok, ivilámpák, villamos motorok, szellőztetők, dinamok állandó nagy választékban. Raktárban tartom a legjobb gyártmányú Wolfram és Osmium égőket.

„Gyöngyvirág Crème”

az arckrémek gyöngye!

Szeplő, májfoltoz, pattanások s bőrbajok ellen kiváló jó szer. Simává, fehérré és üdévő teszi az arcbőrt! Sem higanyt, sem ólmot nem tartalmaz. A nappalra való krème nem zsiroz, míg az éjjelre való zsiroz. Egy tégly ára 1 korona.

Kapható:

Mihalovits Jenő

„Kigyó” című gyógyszerertárban,

DEBRECZEN.

Legjobb a Békési Róza „Csont” szappana.

Villamos világitást,
 a villamos csengők, házi tele-
 fonok berendezését és évi kezelé-
 sét és minden e szakba vágó leg-
 komplikáltabb munkát ugy helyben
 mint vidéken a legolcsóbban és
 szakszerűen — több évi jótállás
 mellett vállal

FÖLDES SÁNDOR
 elektrotechnikai vállalata
 Debreczen, Nagytrafik udvar
 Minden irányba égő Wolfram-lám-
 pák, izzólámpaszemek, csillárok, izzó-
 lámpák nagy választéka a legol-
 csóbb árban. Különböző izzólámpák
 havi 8 korona díjért.
 Telefon 210. Telefon 210.

Horváth János
 gőzfűrészében
 100 kg. vágott főlgy tűzifa
 80 krért kapható.

KÖZPONTI DROGUERIA
 Telefon. DEBRECZEN. Telefon.
 Piacz-utca, Városház épület.

Gazdaságok és gyártelepek részére előírás szerint
 berendezett mentőszekrények, kötsze-
 rek, deszinficiálószer: Creolin, Car-
 bol, mindennemű állatgyógyászati
 cikkek és műszerek. Sertés és marha
 tápperek és Fluidok nagy raktára,
 ugyasint nagy választék mindenféle gummiárú-
 ban, sárvédezőkben, valamint fényképezéshez szük-
 séges vegyszerekben.

Kerékpárosok el ne mulasszák Debreczen
 és Vidéke legnagyobb kerékpár raktárát felke-
 resni, hol a hírneves

Pach és Viktoria kerékpárok
 eredeti gyári árakban, kedvező fizetési feltételek
 mellett kaphatók.

Kerékpár alkatrészek ugymint Gumik, acetilín lámpák, csengők, kürtök,
 nyergek, nagy raktár felhalmozódás miatt 25% árleengedéssel kaphatók.

Kerékpár javítás, Zománcozás és Nickelés jótállás mellett elvállal-
 tatik. — Árjegyzék ingyen és bérmentve. — Tisztelettel

ROSENBERG és HAMMER DEBRECZEN,

Piacz-utca 8. szám, a kereskedelmi akadémiá épületében.

1 pár kézelő 5-rétű 15 kr.

Piacz-utca 19. szám, Bika mellett
 a volt Debreczeni Nagy Áruházban
 mindennemű rőtös és rövidáru, valamint férfi divat cikkek
 nagyon olcsón lesznek árusítva.

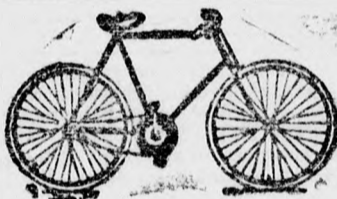
1 méter 120 cm. széles gapju tüsszter	—	—	65 kr.
1 méter legfinomabb minőségű karton	—	—	21 kr.
1 méter jó mosó Delain	—	—	23 kr.
1 pár fegyhazi kötésű férfi sokni	—	—	14 kr.
1 drb férfi angol Zephir ing, legjobb minőség	—	—	1 frt 25 kr.
1 drb aplicált stor ablak függöny	—	—	3 frt 50 kr.
Divatos csikos női harisnya	—	—	23 kr.

Mindenféle rövidáru cikkek meglepő olcsón!
 Tisztelettel **Sugár Dezső.**

1 vég czérna vászon, jó minőség frt 4.48.

Minden szinben ruhavásznak, minte 45 kr.

— Ágyterítő garnitúrák nagy választékban. —

Kerékpározók

mielőtt kerékpárt vagy bármily alkatrészeket szán-
 dékozik venni, saját érdekében keresse fel üzle-
 tünket, hol olcsón gyári árban szerezhethet be mindent.
 Raktáron tartok elsőrendű

kerékpárokat,

valamint mindennemű alkatrészeket, 20 koronán felüli vásárlásokat és javításo-
 kat kedvező fizetési feltételek mellett eszközök. Varrógép, gramaphon és
 villamosági cikkek raktára és mindezek javítása

B. pártfogást kérve, tisztelettel **Geller Henrik,** ezelőtt Geller és Remeth
 Debreczen, Hatvan-u. 2.

Törlesztési Bank Részvény-Társaság.

BUDAPEST.

Alaptőke: 2.000.000 korona.

Dr. Szivák Imre,
 országgyűlési képviselő, elnök,
 Csávossy Béla,
 udvari tanácsos, alelnök.
 Az áruosztály ellenőrző igazgatói:
 Foszty Béla dr. Baross János
 nagy irtokos. orszgy. képviselő.
 Rudnyánszky György
 országgyűlési képviselő.
 Vezérigazgató: Jogtanácsos:
 Dr. Hodosi Lajos dr. Molnár Jenő
 orszgy. képviselő.

Legolcsóbb beszerzési forrás: **Erő és PÓTTAKARMÁNYOKBAN,** — (konykoly, korpá, takarmányliszt, pogácsafélék, folyékony melase); **GÉPOLAJOKBAN:** speciális amerikai olajokban, kenczekben, mindennemű **GAZDASÁGI CZIKKEK** B.

VESZÜNK, vagy — méltányos feltételű előleg nyújtással — **BIZOMÁNYILAG ÉRTÉKESÍTÜNK MINDENNEMŰ GABONÁT.**

TŐZSDEI MEGBIZÁSOKAT a legméltányosabb feltételek mellett **LELKIISMERETESEN ELINTÉZÜNK.**

Kizárólagos vezérképviselő:

Horváth Gusztáv

DEBRECZEN,
 Batthányi-utca 6. szám.

Apró hirdetések.

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér, a legkisebb hirdetés 40 fillér.

Vastag betűkből szedett minden szó 8 fill. Apró hirdetések előre fizetendők. Vidéki tudakozásnál tessék válaszlevelet csatolni.

Ha valamit venni, vagy eladni akar, tudassa szándékát a „Debreczeni Független Újság” apró hirdetési rovatába, N nesen gyorsabb, biztosabb és olcsóbb módja annak, hogy célját elérje, mert apróhirdetését már a megjelenés napján sok ezer ember olvassa.

Levelezés.

Fiatal, szép és szolid eszes barna leány jobb módú idősebb ur barátságát keresi. Becses leveleket „Édes bácsi” jellegre a lap kiadójába kérek.

Fiatal lányok Ki ismerkednék meg önök közül vasárnapi kirándulások és hétköznapi séták céljából i teligens, fess ügyvédjeitől tel? Jellegem: „Ügyvéd” a kiadóhivatalba.

Vasárnapi kirándulásra szép fiatal uri nőtársat keres fiatal fess doktor, ki költségeit fedezné. Találkás levelek „Vigmedélyű” jellegre a kiadóhivatalba küldendők.

Modern gondolkozású éltesebb ur ember keres fess, erélyes urnőt, kinek engedelmesszórakoztatója lenne Érdek kizárva. Ajánlatokat „Modern” jellegre a kiadóba.

Betöltendő.

Egy jó házból való fiu tanulónak felvétetik Mo-kovits József ferfi szabó divattermében Piacz utca 46 sz.

Pénzbeszedő ügynökök magas javadalmazással felvétetnek. Gedő varrógép raktára Piacz utca 56

Adás-vétel.

Zsákok, vízmentes és rostáló ponyvák úgy olcsón mint megvételre a legolcsóbban beszerezhetők Fonn József zsáküzletében Petőfi-tér a nagyalomás közelében.

Vigyázzon! Uraktól levetett ócska ruhákat igen tisztességes árban vesz Rósenberg Béni Bádogos-utca 4. szám.

Egy kivágott könnyű brieska olcsón eladó vagy cserébe veszek egy könnyű féderes kocsit. Czim Piacz-u. 26 a gépraktárba.

Keresetlek egy jókarban levő kerékszár készpénz fizetés mellett megvételre.

Különféle.

Egy két szobás, előszobás lakás mellékhelyiségekkel együtt közel a Piac-utcahoz augusztus elsejére kiadó. Bővebbet a kiadóhivatal.

A főtérhez közel két tágas szép udvari ssoba előszobával, konyha és hozzátartozékaival együtt augusztus 1-től kiadó. Czim a kiadóba.

nteligens izr. családnál 2—3 iskolás fiu gyermek teljes ellátásra elfogadtatik czim a kiadóhivatalban.

CSICARETTAZOK!

100 db hávely nikotin mentes:

Kip-hop	08	Riz	14
Tizeti	10	Parafutis	14
Délihá	12	Arany	20

Kulibri, különlegesség 16 k.

Kapható HARMATHS szivarokháznál különlegességek foraktárában Debrecen, Fűvész-kert u. 14.

Zsák és ponyva
olcsó és szolid kiszolgálás mellett úgy kölcsön mint megvételre csakis

Wiener Adolf

cégnél kapható

DEBRECZENBEN,
Kossuth utca 27

Mindennemű felsőruhák festését és tisztítását szépen és jutányosan eszközöl

Koncz József

gőzerőre berendezett kelmefestő és vegyszert ruhatisztító intézete.

Füzület:

Arany János-utca 10. szám

Riák üzletek:

Batthány-utca 2. Vár-utca 3. sz.

a Zenede kisépülete udvarában.

Gallérok, kézelők tisztítását gyorsan eszhözölöm.

Telefon 301. sz.

Butor óriási választékban a legegyszerűbbtől a legmodernebb kivitelig; fényezett mahagóni, cseresznye és javorfából teljes berendezések. HIRELRE vagy RÉSZLETFIZETÉSRE minden kamatfelszámítás nélkül készpénzben szállítok. Árjegyzék ingyen; képes album 60 fillér.

Nagy Imre lakberendezési vállalkozó.

Budapest, Váci-körút 9. Szerencsen-utca sarok.

Donogán és Somossy

Debreczen, Ristemplombazár.

Mosó kelme njdonságok

Zephyr — Batist —

Ottomán vászon — Kreton

— Voile de laine —

:: óriási raktára ::

MEGLEPŐ SZINTE CSODALATOS GYÓGYEREDMÉNYEKA

APTAMÁSI

LITHIUM GYÓGYVIZ.

zel gyomor, vese-hólyag és bélbántalmaknál valamint asthma bronchiale, köszvény és húgysavas diathesis eseteiben.

Kapható Kontsek Géza fűszer és csemege kereskedésében Debreczen, Kossuth-utca.

Boros hordó

gyártás és raktár

minden nagyságban

„Margit”-fürdőtelep.

Ugyanott ajtós hordók vannak raktáron 1200—1500 literesig.

Iroda: Péterfia-utca 76.

Kádársegédek felvételnek.

Hajdusági bajuszpedrő

kifűntetve a bécsi, párisi és londoni kiállításán arany éremmel és oklevéllel

Hajdusági Bajuszpedrő.

Elismert legjobb különlegesség a bajusz növesztésére és ápolására, mely meg nem avasodó szirmentes növényi balszamos anyagokból készült.

Védjegy.

Raktára győri és Mátészalkán. Törvényesen védve.

1 doboz 50 fillér, postán csak 2 doboz küldetik 2 koronás 25 fillér bérmentve utánvéttel.

Egyedül készítő

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerész

DEBRECZEN, Kossuth-utca 8. szám.

„Arany egysearva” gyógyszerár

Telefon 406.

Telefon 406.

Győrfi Sándornál

Simonffy-utca 2. sz. alatt

üzletáthelyezés miatt

mélyen leszállított árak!

Berendezés eladó!